

Секція 1

Економіко-правові проблеми розвитку підприємств

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Андронов А.

Науковий керівник: Кирчата І.М., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Формування ринкових відносин по-новому ставить проблему ефективності роботи підприємства, висувачи на передній план не стільки ефективність виробництва, скільки ефективність функціонування суб'єктів господарювання у конкретному конкурентному середовищі. Посилення процесів глобалізації в останні десятиріччя вимагає прискорення темпів структурної перебудови промисловості, що має сприяти забезпеченню конкурентоспроможності української продукції як на внутрішньому, так і на світовому ринках.

За таких умов забезпечення високої конкурентоспроможності промислових підприємств виступає не самоціллю, а засобом зміцнення позицій національної економіки і вирішення соціальних проблем. Ключові позиції в економіці України займає промисловість, чим й зумовлює свою домінуючу роль у структурі національної економіки. Проблема зміцнення позицій промислових підприємств на внутрішньому та міжнародних ринках не тільки не втрачає свого значення, але й навпаки, набуває особливої актуальності як на теперішній час, так і в перспективі.

Перехідний період економіки України виявив, що машинобудівний комплекс є одним з найбільш чутливих до негативних змін економічної ситуації, розриву господарських зв'язків, скорочення виробництва, погіршення платоспроможності, відсутності регулюючого механізму захисту вітчизняного виробника та загострення конкуренції з боку зарубіжних країн.

Сучасний стан галузі машинобудування все ж таки зазнає негативного впливу з боку імпортованих товарів, оскільки імпорт машинобудівної продукції значно вищих технічних характеристик, ніж вітчизняна продукція різко збільшується. Така ситуація пояснюється підвищенням внутрішнього попиту і активізацією процесів модернізації обладнання в промисловості. Внутрішній ринок наповнюється імпортованими товарами.

Слід зазначити, що машинобудівна продукція в своїй більшості є продукцією довгострокового користування і потребує не тільки ретельної передпродажної підготовки, але й розвитку сервісних центрів, станцій технічного обслуговування тощо.

Світові тенденції науково-технічного прогресу виявляються у скороченні життєвого циклу машин, обладнання, високотехнологічних споживчих товарів, тому вирішальною перевагою у міжнародній торгівлі стає спроможність

забезпечити технологічний відрив від конкурентів, тобто постійне створення та освоєння нових товарів і технологій на підставі інновацій. Можна констатувати, що серйозних передумов збереження і розвитку науково-технічного потенціалу машинобудування до тепер не створено.

Це пояснюється невисокою інноваційною активністю промислової сфери в умовах обмеженості бюджетної політики галузі.

Крім того, внутрішній ринок незахищений від імпорту машинобудівної продукції, яка за якістю і технічними характеристиками не завжди краща від вітчизняних товарів-аналогів.

В країні міцно закріпилася нераціональна структура промисловості, якій притаманна значна частка енергомістких, сировинно орієнтованих галузей, низька питома вага галузей, які виробляють наукомістку продукцію, зокрема машинобудування.

Скорочення кількості підприємств, що оновлюють свій потенціал за рахунок інноваційних основних засобів, свідчить про загрозливі тенденції втрати стимулів до винайдення конкурентних переваг за рахунок використання високих технологій.

Однією з головних проблем підприємств машинобудування є високий коефіцієнт зносу основних фондів, який має тенденцію до збільшення. Домінування низьких укладів у технологічній структурі економіки доповнюється тим, що зношені основні фонди вибувають швидше, ніж відновлюються.

За таких умов головним завданням ринку машинобудівної продукції стає підвищення якості виробленої продукції та її конкурентоспроможності. Технічною базою реструктуризації машинобудівного комплексу має стати застосування виробниками машинобудівної продукції технологій та обладнання, із впровадженням яких суттєво підвищиться ефективність виробництва та збільшиться конкурентоспроможність.

Вітчизняне машинобудування – найважливіша галузь, що забезпечує перехід економіки країни до прогресивних технологічних укладів. Але свою роль в повному обсязі машинобудування буде виконувати за умов пріоритетної та мобільної модернізації його виробничого апарату, який на даний момент майже зношений та неконкурентоспроможний. Однією з найважливіших для ринку продукції машинобудування є проблема зростання внутрішнього попиту. Різке скорочення інвестиційного попиту в роки реформ значно обмежило ринки збуту машинобудівної продукції.

Аналіз сучасного стану та конкурентоспроможності машинобудівної галузі ще раз підтвердив, що на даний момент існує нагальна необхідність пошуку та застосування нових концептуальних підходів в управлінні підприємствами, зокрема особливої актуальності набуває питання удосконалення теоретичної та практичної бази оцінки і управління конкурентоспроможністю підприємства.